

Toolkit Kinderbeschermingsbeleid

voor kleine goede doelen en vrijwilligersorganisaties

Kinderbeschermingsbeleid

Alle kinderen hebben het recht op veiligheid, dit staat vastgelegd in het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind. Kinderen die opgroeien in moeilijke omstandigheden zijn vaak extra kwetsbaar. Ook deze kinderen hebben het recht om op te groeien in een veilige omgeving, vrij van onder andere ongewenst gedrag, schending van hun privacy, mishandeling en misbruik. Vaak denken we dat mondelinge afspraken of ongeschreven regels voldoende zijn om kinderen binnen onze eigen organisaties veiligheid te bieden. Toch is het belangrijk om alle ongeschreven regels te veranderen in geschreven regels, ook wanneer deze misschien vanzelfsprekend lijken. Een duidelijk en goed nageleefd kinderbeschermingsbeleid verkleint de kans op misbruik en andere schade bij de kinderen dat aan uw zorgen of die van uw partnerorganisatie zijn toevertrouwd.

Wat is een kinderbeschermingsbeleid?

Een kinderbeschermingsbeleid geeft weer wat er van uw werknemer of vrijwilliger verwacht wordt in de omgang met kinderen, maar ook wat de werknemer/vrijwilliger van u als organisatie mag verwachten. Deze toolkit gaat zowel over beleid van uw (Nederlandse) organisatie als die van uw lokale partnerorganisatie. Afhankelijk van hoe u werkt, kunt u delen van deze toolkit gebruiken voor uw eigen organisatie en die van uw partnerorganisatie.

In een kinderbeschermingsbeleid beleid staat:

Checklist kinderbeschermingsbeleid

- Voorwaarden voor vrijwilligers
(Bijvoorbeeld een VOG, juiste kennis/ervaring)
- Richtlijnen voor het signaleren en rapporteren van eventueel misbruik
- Richtlijnen voor handelen wanneer misstanden plaatsvinden
- Een gedragscode
(Regels omtrent de fysieke en verbale omgang met kinderen, aanwezigheid en privacy)
- Handelen van de organisatie
(Wat mag de vrijwilliger vd organisatie verwachten, en hoe wordt er gehandeld bij overtredingen?)
- Visumplicht in geval van bezoeken aan het buitenland

Better
Care
Network
Netherlands

Voorbeelden van een kindbeschermingsbeleid

Een kindbeschermingsbeleid is een fors document, als u alles goed wilt regelen. Een voorbeeld van een goed kindbeschermingsbeleid vindt u [hier](#). Mogelijk schrikt de omvang ervan u af. Toch zijn alle onderdelen die erin staan noodzakelijk voor een gedegen beleid. We nodigen u uit om het document rustig door te nemen en als handvat te gebruiken en aan te passen aan uw eigen activiteiten, projecten en doelgroep.

Risicoanalyse

Overzicht signalen van kindermishandeling:

Signalen van kinder mishandeling *Bij het kind*

- Heeft vaak buikpijn, hoofdpijn of valt flauw
- Ziet er moe uit
- Is vaak of lang ziek
- Heeft vieze haren of een slecht gebit
- Heeft blauwe plekken, wonden of littekens
- Draagt vieze of kapotte kleding / schoenen
- Is snel afgeleid
- Speelt geweldadige of seksuele situaties na
- Wordt snel boos en gebruikt dan geweld
- Steelt of maakt spullen stuk
- Gebruikt alcohol en/of drugs
- Zegt veel negatieve dingen over zichzelf, anderen of de wereld

Better
Care
Network
Netherlands

Signalen van kinder mishandeling *Bij een verzorger*

- Klaagt regelmatig over het kind
- Houdt de kinderen vaak binnen
- Schreeuwt/scheld tegen de kinderen
- Raakt het kind op een harde manier aan
- Zegt dat hij/zij de kinderen niet aan kan
- Komt afspraken niet na
- Troost het kind niet
- Geeft het kind taken die niet bij de leeftijd passen
- Slaat, schopt of duwt het kind
- Gebruikt alcohol of drugs tijdens werktijd
- Zegt veel negatieve dingen over zichzelf, anderen of de wereld

Better
Care
Network
Netherlands

Belangrijk: deze signalen betekenen niet automatisch dat een kind mishandeld is en kunnen ook op iets anders wijzen. Het is echter goed zulke signalen te bespreken met collega's, een expert of vertrouwenspersoon. Meer informatie over signalen vindt u [hier](#).

Hier vindt u ook een uitgebreid instrument om een goede [Risicoanalyse](#) te doen. Deze risicoanalyse ondersteunt uw organisatie bij het beoordelen van sterke punten en risico's met betrekking tot veiligheid, inclusief beleid, procedures, personeel en programma's.

Voorlichting & screening

Belangrijk bij de bescherming van kinderen is dat personeel en vrijwilligers signalen van kindermishandeling (waaronder seksueel misbruik) herkennen, weten wat zij moeten doen en dat er een aanspreekpunt is voor het kindbeschermingsbeleid. Daarover dient het personeel, de vrijwilligers, ouders/verzorgers en kinderen (op een kindvriendelijke manier) te worden voorgelicht/getraind. Ook is het belangrijk om nieuwe werknemers en vrijwilligers te screenen. Dit om te voorkomen dat iemand die reeds eerder betrokken was bij misstanden met kinderen ergens anders met kinderen gaat werken. Vraag en check referenties en laat elke (nieuwe) vrijwilliger, personeelslid en bestuurslid een VOG (verklaring omtrent gedrag) aanvragen. Voor vrijwilligers is dit gratis. In dit filmpje wordt uitgelegd hoe dat werkt: [Regeling Gratis VOG | Gratis VOG](#)

Checklist werving en selectie

- Screening is aangekondigd in de sollicitatieprocedure
- Het paspoort of ID is gecheckt en klopt
- Diploma's en cv zijn overtuigend
- Referenties zijn gecheckt
- Er zijn geen verdachte signalen gevonden op sociale media/internet
- De vrijwilliger tekent gedragscode en/of integriteitsbeleid en werkt mee aan het aanvragen van een VOG
- Alle bevindingen zijn besproken met de potentiële vrijwilliger/medewerker

Better
Care
Network
Netherlands

Checklist implementatie

Uw beleid is klaar, de VOG's zijn binnen. Het naleven van het beleid is dan noodzakelijk, en het regelmatig terug laten keren van dit thema, bijvoorbeeld in teamoverleggen of tijdens een opfrustraining.

Deze checklist kunt u gebruiken voor de implementatie van het beleid:

Checklist implementatie kinderbeschermingsbeleid

Het kindbeschermingsbeleid is opgesteld, wat nu?

- Communicatie naar eigen personeel
(Zij zijn van het beleid op de hoogte, begrijpen het belang en ondertekenen het beleid allemaal)
- Communicatie naar de kinderen
(Bij wie kun je terecht, melden heeft geen invloed op deelname aan het programma/de hulp)
- Communicatie naar samenwerkingspartners
(Het beleid is indien nodig vertaald, de samenwerkingspartners snappen het belang, ondertekenen én implementeren het beleid)
- Handhaving
(De regels in het kindbeschermingsbeleid worden consequent en continu nageleefd)
- Openbaarheid
(Het kindbeschermingsbeleid wordt gepubliceerd zodat partners en fondsen deze kunnen bekijken)

Better
Care
Network
Netherlands

Wat te doen bij vermoedens van misbruik?

Hoe gaat u in gesprek met een kind? In deze bijlage van [ICDI](#) vindt u tips daarvoor. En wat doet u als u vermoedens hebt van misbruik? [Hier](#) vindt u belangrijke adviezen en handvatten.

Kinderen met een beperking

In de Disability-inclusive Child safeguarding Toolkit, ontwikkeld door Save the Children en Able Child Africa in 2021, staat een iets meer uitgebreide risico assessment dat gebruikt kan worden bij het ontwikkelen van programma's (pg 13-14): [Disability-inclusive Child Safeguarding Toolkit | Save the Children's Resource Centre](#). Deze assessment zoomt in op programma's waar kinderen met een handicap bij betrokken zijn, maar over het algemeen geldt het ook voor programma's met kinderen zonder handicap.

Waar kunnen vrijwilligers vermoedens van kindermisbruik in het buitenland melden?

Naar schatting zijn wereldwijd jaarlijks 1,2 miljoen kinderen slachtoffer van seksuele uitbuiting. In het buitenland weten reizigers vaak niet waar zij vermoedens van kindermisbruik kunnen melden. Dat kan (anoniem) [op de meldingswebsite Don't Look Away](#).

Vragen?

Met alle vragen kunt u terecht bij de [Kinderrechten Helpdesk van Defence](#) for Children: info@defenceforchildren.nl.